

της, καθεζόμενος ἀπέναντί μου, ἐννοῶ ν' ἀφήσωμεν τὰ παλαιὰ καὶ σκουριασμένα καὶ νὰ ἐμφορηθῶμεν νέου πνεύματος, νέων ἰδεῶν.

Καὶ ταῦτα λέγων ἐπλήρωσε τὰ πρὸ ἡμῶν ποτήρια μετὰ μεγάλης δεξιότητος. Τότε παρετήρησα, ὅτι τὸ νέον πνεῦμα δι' οὐ οἱ νεότουρκοι ἐμφοροῦνται, ἦτο — οἰνόπνευμα!

Ἐγνώριζον, ὅτι πολλοὶ τῶν Ἐφέντηδων τὸ τσοῦζουσιε ἱεροκρυφίως. Ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἠδυνάμην νὰ φαντασθῶ, ὅτι ἄνθρωπος ἐν σχετικῶς βραχεῖ διαστήματι ἠδύνατο νὰ πῆρῃ περὶ τὴν μίαν ὁκάν μαστίχας, καὶ τοῦτο ἀνευ ὕδατος!

Ὅταν ἤλθον νὰ μᾶς προσκαλέσωσιν εἰς τὸ δεῖπνον καὶ εἶδον τὸν καλὸν ἐκείνον ἄνθρωπον παραπαίοντα ἀπὸ τοίχου εἰς τοίχον, τότε ἐνόησα διατί τὸ εἰς ὃ ἀνῆκε κόμμα καρινοβατεῖ μόνον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς προοδοῦ, καὶ μοὶ ἤλθεν ὄρεξις νὰ γελάσω. Ἀλλ' ὅταν εἶδον τὴν στυγνὴν τῆς Ὀθωμανίδος μορφῆν, τὴν τεταραγμένην τῆς μητρός μου ὄψιν, ὅταν εἶδον ὅτι κεκρυμμένον τι δυστύχημα τοὺς ἔκαμε νὰ μὴ προσέχωσι κἂν εἰς τοὺς τραυλισμούς τοῦ Ἐφέντου, δὲν ἤξεύρω ποῖα μυστηριώδης δύναμις συνετάραξε τὴν καρδίαν μου! Προφανῶς συνέβαινε κατὶ τι πολὺ θλιβερώτερον τῆς μέθης τοῦ Ἐφέντου. Ἡ ὥρα παρήρχετο, ἀλλ' οὔτε ὁ ἀδελφός μου, οὔτε ὁ Κιαμῆλ ἤρχετο νὰ δειπνήσῃ μεθ' ἡμῶν. Ἡ πληκτικὴ σιγῆ, ἦν ἕκαστος ἡμῶν ἐτήρει, ἐκορύφωεν ὅλον ἐν τὴν ἀνησυχίαν μου, καὶ ἀφοῦ ἡ μήτηρ ἤρνεϊτο ν' ἀποκριθῆ εἰς τὰς ἐρωτήσεις τῶν ὀφθαλμῶν μου,

— Ποῦ εἶναι ὁ Μιχαῆλος, μητέρα; τὴν ἠρώτησα, διακόψας τὸ φαγητόν.

— Τώρα θὰ ἔλθῃ, παιδί μου, εἶπεν ἐκείνη μετὰ θλιβεροῦ τόνου.

— Καὶ ὁ Κιαμῆλης; ἠρώτησα ἐκ νέου.

Ἡ μήτηρ μου ἔθηκε τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῶν χειλέων, καὶ μοὶ ἔνευσεν ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ νὰ σιωπήσω! Ἡ γραῖα Ὀθωμανίς, ἥτις ἔκουπτε τὴν καταβεβλημένην αὐτῆς κεφαλὴν μετ' ἀπεριγράπτου θλίψεως, δὲν ἐσήκωσε τοὺς ὀφθαλμούς αὐτῆς, ἀλλ' ἐταράχθη σπασμωδικῶς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ τέκνου της. Ἐπειτα συνελθούσα,

— Μὴ χαλᾶς τὴν ὄρεξί σου, Σουλτάνε μου, εἶπε, προσπαθοῦσα ἐπὶ ματαίῳ νὰ μειδιάσῃ. — Δὲν εἶναι τίποτε. Ὁ Κιαμῆλης ἐβγήκε, καὶ ἄρχισε νὰ ἔλθῃ, μὰ δὲν εἶναι τίποτε.

— Δόξα σοι ὁ Θεός! εἶπον τότε ἐγὼ, ἀναπνεύσας. Ἐφοβήθη μὴν ἠσθένησεν. Ἀφοῦ εἶναι καλὰ, θὰ ἔλθῃ ὅπου καὶ ἂν ἦναι.

— Δόξα σοι ὁ Θεός! ἐπανάλαβεν ἡ γραῖα στενάζουσα βαθέως. Καὶ ὡς ἐὰν ἦτο ὑπερβολικὴ ζέστη, ἤνοιξε τὸ γασμακίον της πλέον ἢ ὅτι τὸ ἔκαμε μέχρι τοῦδε ἐνώπιόν μου, καὶ ἤρχισε νὰ ἀερίζηται διὰ τῆς μιᾶς αὐτοῦ ἀ-

κρας. Τὰ δάκρυα ἐστενοχώρουν τοὺς μεγάλους ἀλλὰ βαθουλοῦς πῶς ὀφθαλμούς τῆς γραίας, ἡ ἀνατολικὴ τῆς ὁποίας καλλονὴ μόλις διεφαίνετο πλέον ἐπὶ τοῦ μακραμένου προσώπου της.

— Καὶ τόσο γερὸ ποῦ εἶναι τὸ παιδί μου, ἐπρόσθεσεν ἔπειτα, πάλε δόξα σοι ὁ Θεός!

— Μόνον ὀλίγον χλωμὸς ποῦ εἶναι, τῆ εἶπον ἐγὼ πρὸς παρηγορίαν. Ἀλλοιῶς εἶναι γερὸ παιδί.

— Γερὸ, ἀνεστέναζεν ἐκείνη. Γερὸ, ἀλλὰ τί τὸ θέλω! Ἀπὸ μέσα ἔχει τὸ σκουλήκι ποῦ τοῦ ἀλέθει τὴν καρδιά! Καὶ ἄν τοῦ ἀναβῆ καμμιὰ φορὰ ἔστὸ κεφάλι—Θεὸς νὰ φυλάγῃ τὰ παιδιὰ τοῦ κόσμου καὶ ὕστερα τὸ δικό μου! Θεὸς νὰ σὲ φυλάγῃ, Σουλτάνε μου καὶ ἴσνα! Καρὰ σεβδά τὸν εἶπανε, ἐξηκολούθησε θρηνητικῶς ἡ γραῖα, καὶ καρὰ σεβδάς εἶναι. Γιατί πολλῶν μητέρων καρδιακὰς ἐμαύρισε, πολλὰ παλληκάρια ἔβαλε μέσα ἔστὴ γῆ τῆ μαύρη! Ἡ κοκκίνα μὲ διηγῆθη τὴν ἱστορίαν τοῦ χωριανοῦ σας ποῦ πῆρε τὸ φαρμάκι ἔστὸ Φωμαθιά γιὰ τὴν κόρη τοῦ Ξανθούλη, καὶ τοῦ ἔβγαλαν τραγοῦδι καὶ τὸ ἄλαοῦσαν μέσ' ἔστὸν δρόμο. . . Θεὸς νὰ φυλάγῃ τὸ παιδί μου!—

Ἐγνώριζον τὴν ἱστορίαν τοῦ χωριανοῦ μας. Ἐκ τοῦ ὑπαινιγμοῦ αὐτῆς συνεπέρανα τὸ πάθος τοῦ δυστυχοῦς Κιαμῆλη. Ἡ ὥρᾳ μορφῆ, οἱ ῥεμβώδεις ὀφθαλμοί, τὸ μελαγχολικὸν ἐκεῖνο στοιχεῖον ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῆ ὑπάρξει, οἱ διαλείποντες πυρετοί, ἡ ἀδιαλείπτως φθίνουσα ὑγεία του ὤφειλον νὰ μὲ κάμουν νὰ τὸ μαντεύσω.

— Λοιπὸν ὁ Κιαμῆλης ἀγαπᾷ χωρὶς ν' ἀνταγαπᾶται;

— Καὶ χωρὶς ἐλπίδα ν' ἀγαπηθῇ ποτέ! ἐστέναζεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Διότι ἡ σκύλα εἶναι π' ἀνδρεμμένη πλέον.

— Ἄ! εἶπον, αὐτὸ δὲν μ' ἀρέσκει. Πρέπει νὰ βοηθήσουμε τὸν Κιαμῆλη νὰ τὴν λησμονήσῃ.

Ἡ δυστυχὴς ἐξεργάγη εἰς παρακλήσεις, εἰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας, εἰς ἐπαίνους καὶ ἐγκώμια, πάντα ὑπερβολικὰ κατὰ τὴν ἀνατολικὴν συνήθειαν, ἀλλ' ἀληθῶς ἐκ τοῦ βάθους τῆς καρδίας αὐτῆς ἐξερχόμενα.

— Ἐὰν μοῦ κάμης αὐτὸ τὸ καλὸ, εἶπεν ἐπὶ τέλους, θὰ γενῶ σκλάβά σου, νὰ σκουπίζω τὸ κατώφλιον τοῦ σπιτιοῦ σου μετὰ τὰς βλεφαρίδας τῶν ὀφθαλμῶν μου! — Εἶτα ἤρχισε νὰ διηγῆται.

Γ. Μ. ΒΙΖΥΗΝΟΣ.

[Ἐπεται τὸ τέλος]

Ἰταλὸς τις φιλόσοφος ἔλεγεν ὅτι κτῆμα ἔχει τὸν χρόνον τὸ κτῆμα τοῦτο μὴ καλλιεργούμενον οὐδὲν παρέχει, ἀλλ' ὅταν μετὰ προσοχῆς ἐπιμελῆται, ἀφθόνως ἀνταμείβει τὸν δραστήριον γεωργόν.